

רבי ייסא שאיל ואמר, כתיב וירא ישראל את מצרים מת, וכתיב לא תוסיפו לראותם עוד עד עולם. אמר רבי יוסי, מתין חמו להו. אמר ליה, אי כתיב לא תוסיפו לראותם חיים, הוה אמינא הכי. אמר ליה ר' אבא יאות שאילתא.

רבי ייסא שאל ואמר, כתוב וירא ישראל את מצרים מת, וכתוב לא תוסיפו לראותם עוד עד עולם. אמר רבי יוסי, ראו אותם מתים. אמר לו, אם כתוב לא תוסיפו לראותם חיים - הייתי אומר כן. אמר לו רבי אבא, יפה שאלת.

אמרא תא חזי, כתיב (דברי הימים א טז) מן העולם ועד העולם, ותנינן, עולם לעילא, ועולם לתתא. עולם דלעילא, מתמן הוא שירותא לאדלקא בוצינין. עולם דלתתא, תמן הוא סיומא, ואתפליל מפלא, ומהאי עולם דלתתא, מתערן גבורן לתתאי.

אמרא בא ראה, כתוב מן העולם ועד העולם, ושנינו - עולם למעלה ועולם למטה. עולם שלמעלה - משם היא הראשית להדליק מנורות. העולם שלמטה - שם הסיים, ונכלל מהכל. ומעולם הזה שלמטה מתעוררות גבורות לתחתונים.

ובהאי עולם, עביד קדשא בריה הוא אתין לישראל, ורחיש לון ניסא. וכד אתער האי עולם למעבד נסין, כלהו מצראי אשתקעו בימא, על ידא דהאי עולם, ואתרחיש לון לישראל ניסא בהאי עולם. ועל דא כתיב, לא תוסיפו לראותם עוד עד עולם, עד דיתער ההוא עולם, ויתמסרון בדינוי, וכיון דאתמסרו ביה למתדן, כדין כתיב וירא ישראל את מצרים מת על שפת הים, הדא הוא דכתיב מן העולם ועד העולם, עד העולם דיקא. כדין כתיב, ויאמינו בני' ובמשה עבדו.

ובעולם זה עשה הקדוש ברוך הוא אותות לישראל והרחיש להם נסים, וכשהתעורר עולם זה לעשות להם נסים, כל המצרים נשקעו בים על ידי עולם זה, והתרחש להם לישראל נסים בעולם זה. ועל זה כתוב לא תספו לראותם עוד עד עולם, עד שיתעורר אותו עולם וימסרו לדינוי. וכיון שנמסרו לו לדון, אז כתוב וירא ישראל את מצרים מת על שפת הים. זהו שכתוב מן העולם ועד העולם. עד העולם דיקא. ואז כתוב ויאמינו בה' ובמשה עבדו.

אז ישיר משה. (שמות טו) ר' יהודה פתח, (ירמיה א) בטרם אצרך בבטן ידעתיה וגו'. זכאה חולקיהון דישראל, דקודשא בריה הוא אתרעי בהו יתיר מפל שאר עמין. ומסגיאות רחימותא דרחים להו, אוקים עליהו נביאה דקשוט, ורעיא מהימנא. ואתער עליה רוחא קדישא, יתיר מפל שאר נביאי מהימני, ואפיק ליה מחולקיה מפוש, ממה דאפריש יעקב מבנוי לקודשא בריה הוא, שבטא דלוי, וכיון דהוה לוי דיליה, נטל ליה קדשא בריה הוא,

אז ישיר משה. רבי יהודה פתח, (ירמיה א) בטרם אצרך בבטן ידעתיה וגו'. אשרי חלקם של ישראל שהקדוש ברוך הוא התרצה בהם יותר מפל שאר העמים, ומרב האהבה שהוא אוהב אותם, הקים עליהם נביא אמת ורועה נאמן, ועורר עליו רוח הקדש יותר מפל שאר הנביאים הנאמנים. והוציאו מחלקו ממש כמה שהפריש יעקב מבניו להקדוש ברוך הוא - שבט לוי. וכיון שהיה לוי שלו, לקח אותו הקדוש ברוך הוא

וְעָטַר אוֹתוֹ בְּכִמְהָ עֲטָרוֹת, וּמָשַׁח אוֹתוֹ בְּשֵׁמֶן מִשְׁחַת קֹדֶשׁ הַעֲלִיּוֹן, וְאֵז הוֹצִיא מִבְּנֵי רוּחַ קֹדֶשׁ לְעוֹלָם, וְזָרַז אוֹתוֹ בְּאֲבִנְטוֹ הַקְּדוּשִׁים, הָאֲמוּנָה הַגְּדוּלָּה.

לְמַדְנֵנוּ, בְּאוֹתָהּ הַשְּׁעָה שֶׁהִגִּיעַ זְמַנּוֹ שֶׁל מֹשֶׁה הַנְּבִיא הַנְּאֻמָּן לְרֹדֶת לְעוֹלָם, הוֹצִיא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רוּחַ קֹדֶשׁ מִמְּחֻצַּב הַסְּפִיר שֶׁל אֶבֶן טוֹבָה, שֶׁהָיָה גְנוּז בְּמַאֲתִים אַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנֶה אוֹרוֹת, וְהַאִיר עָלָיו. וְעָטְרוֹ בְּשֵׁם"הוּ עֲטָרוֹת שְׁעוּמְדוֹת לְפָנָיו, וְהִפְקִיד אוֹתוֹ עַל כָּל אֲשֶׁר לוֹ, וְנָתַן לוֹ מָאָה וְשִׁבְעִים וּשְׁלֹשָׁה מִפְתָּחוֹת. (גנוז שם, וְעָטַר אוֹתוֹ בְּשֵׁלֶשׁ מֵאוֹת וְשִׁשִּׁים וְחֲמֵשׁ עֲטָרוֹת, וְהַאִיר עָלָיו מֵאֲתִים אַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנֶה אוֹרוֹת, וְהִעֲמִיד לְפָנָיו, וְהִפְקִיד אוֹתוֹ בְּכָל בֵּיתוֹ, וְנָתַן לוֹ מָאָה וְשִׁבְעִים וּשְׁלֹשָׁה מִפְתָּחוֹת. נ"א מֵאֲתִים וְשִׁבְעִים וְחֲמֵשָׁה) וְעָטְרוֹ בְּחֲמֵשׁ עֲטָרוֹת, וְכָל עֲטָרָה וְעֲטָרָה עוֹלָה וּמֵאִירָה בְּאֵלֶּף עוֹלָמוֹת שְׁמֵאִירִים, וּמְנוֹרוֹת שְׁגוּנָזִים בְּגִנְי הַמְּלָךְ הַקְּדוֹשׁ הַעֲלִיּוֹן.

וְאֵז הִעֲבִיר אוֹתוֹ בְּכָל הַמְּנוֹרוֹת (הַבְּשִׁמִּים) שֶׁבְּגֵן עֵדֶן, וְהִכְנִיסוֹ לְהִיכָלוֹ, וְהִעֲבִירוֹ בְּכָל חֵילוֹתָיו וְגִיסוֹתָיו. אֵז כָּלֵם הַזְּדַעְזָעוֹ, פְּתָחוֹ וְאָמְרוֹ: הַסְּתַלְקוּ מִסְּבִיבוֹ וְצַד הַיְּהוּדִים, שֶׁהָיָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹרֵר רוּחַ לְשֵׁלֶט לְהַרְגִּיז עוֹלָמוֹת. יֵצֵא קוֹל וְאָמַר: מִי הוּא זֶה שֶׁכָּל הַמִּפְתָּחוֹת הִלְלוּ בִּידוֹ? פְּתַח קוֹל אַחַר וְאָמַר: קַבְּלוּ אוֹתוֹ בְּתוֹכְכֶם! זֶהוּ שְׁעֵתִיד לְרֹדֶת בֵּין בְּנֵי אָדָם, וְעֵתִידָה תוֹרָה, גְּנִיזַת הַגְּנִיזוֹת, לְהִמְסֵר בִּידוֹ, וְלְהַרְעִישׁ עוֹלָמוֹת שְׁלֹמְעֵלָה וּשְׁלֹמְטָה עַל יְדוֹ שֶׁל זֶה. בְּאוֹתָהּ שְׁעָה כָּלֵם הַתְּרַגְּשׁוֹ וְנִסְעוּ אַחֲרָיו. פְּתָחוּ וְאָמְרוּ, (תהלים טו) הַרְפַּבְתָּ אָנוּשׁ לְרֵאשֵׁנוּ בְּאֵנוּ בְּאֵשׁ וּבַמִּים.

אֵז עֲלָתָהּ אוֹתָהּ רוּחַ וְעֲמִידָה לְפָנָי הַמְּלָךְ. מ' פְּתוּחָה עֲלָתָהּ

וְאֵעֲטַר לִיָּה בְּכִמְהָ עֲטָרִין, וּמָשַׁח לִיָּה בְּמָשַׁח רְבוּת קְדִישָׁא דְלַעֲיִלָּא, וּכְדִין אֲפִיק מִבְּנֵי רוּחָא קְדִישָׁא לְעֵלְמָא, וְזָרִיז לִיָּה בְּהִימְנוּיֵי קְדִישֵׁי, מְהִימְנוּתָא רַבָּא.

תְּנָא, בְּהִיא שְׁעָתָא דְמָטָא זְמַנִּיה דְמִשָּׁה נְבִיאָה מְהִימְנָא לְאַחְתָּא לְעֵלְמָא, אֲפִיק קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא רוּחָא קְדִישָׁא מְגֻזְרָא דְסְפִירוֹ דְאֶבֶן טָבָא, דְהוּא גְנוּז בְּמֵאֲתָן וְאַרְבָּעִין וְתַמְנַיָּא (נְהוּרִין, וְאַתְנַחֵיר עֲלֵיהּ. וְאַעֲפִרֶיהּ בְּשֵׁם"ה) עֲטָרִין, וְקִיַּיְמֵי קָמִיהּ, וְאַפְקִיד לִיָּה בְּכָל דִּילֵיהּ. (נ"א בֵּיתָהּ) וְיִהְיֶה לִיָּה מָאָה וְשִׁבְעִין וְתֵלַת מִפְתָּחִין. (נ"א גְנוּז תַּמְן וְאַעֲפִרֶיהּ בְּתֵלַת מָאָה וְשִׁתִּין וְחֲמֵשׁ עֲמִיר וְאַנְהִיר עֲלֵיהּ מֵאֲתָן וְאַרְבָּעִין וְתַמְנַיָּא נְהוּרִין וְקֵאִים קָמִיהּ וְאַפְקִיד לִיָּה בְּכָל בֵּיתָא דִּילֵיהּ וְיִהְיֶה לִיָּה מָאָה וְשִׁבְעִין וְתֵלַת מִפְתָּחִין. נ"א מֵאֲתָן וְשִׁבְעִין וְחֲמֵשׁ) וְאַעֲטַר לִיָּה בְּחֲמֵשׁ עֲטָרִין, וְכָל עֲטָרָא וְעֲטָרָא סְלִיק וְאַנְהִיר בְּאֵלֶּף עֲלָמִין דְנְהִרִין, וּבּוֹצִינִין דְגְּנִיזִין בְּגִנְזֵיָּא דְמִלְפָּא קְדִישָׁא עֲלָאָה.

בְּרִין אַעֲפִרֶיהּ בְּכָל בּוֹצִינִין (נ"א בּוֹסְמִין) דְבְּגִנְתָּא דְעֵדֶן, וְאַעֲלִיָּה בְּהִיכְלֵיהּ, וְאַעֲפִרֶיהּ בְּכָל חֵיָלִין וְגִיָּסִין דִּילֵיהּ. כְּדִין אֲזַדְעִזְעוּ כְּלָהוּ, פְּתָחוּ וְאָמְרוּ, אֲסַתְּלָקוּ מִסְּתַרְנֵיָּה, (סְטָרָא דְסְטָרִין) דְהָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתַעַר רוּחָא לְשֵׁלֶטָאָה לְמַרְגְּזַ עֲלָמִין. קָלָא נִפְקַ וְאָמַר, מָאן הוּא דִּין, דְכָל מִפְתָּחִין אֵלִין (דַּן נ"ד ע"א) בִּידוּי. פְּתַח קָלָא אַחְרָא וְאָמַר, קַבִּילוּ לִיָּה בְּגוּוֹיָכוֹ, דָּא הוּא דְזַמִּין לְנַחְתָּא בֵּין בְּנֵי נְשָׂא, וְזַמִּנָּא אוֹרֵיָּתָא, גְּנִיזָא דְגְּנִיזֵיָּא, לְאַתְמִסְרָא בִּידוּי, וְלְאַרְעֵשָׁא עֲלָמִין דְלַעֲיִלָּא וְתַתָּא עַל יְדָא דְדִין. בִּיהּ שְׁעָתָא אֲתַרְגִּישׁוּ כְּלָהוּ, וְנִטְלִין אַבְתַּרִּיָּה, פְּתָחוּ וְאָמְרוּ, (תהלים טו) הַרְפַּבְתָּ אָנוּשׁ לְרֵאשֵׁנוּ בְּאֵנוּ בְּאֵשׁ וּבַמִּים.

בְּרִין סְלָקָא הַהוּא רוּחָא, וְקִיַּיְמָא קָמִי מִלְפָּא. מ' פְּתִיחָא, סְלִיק וְאַתְעֲטַר בְּעֲטָרוּי,